

جمهوری اسلامی ایران
مجمع مشورتی فقہی شورای نگهبان

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»
دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هشتم و دوازدهم مجمع مشورتی فقہی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۲۰ مشتمل بر بررسی یک نامه دیوان عدالت اداری ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

مستور: نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست جناب آقای فریدون قراکوزلو مبتنی بر ادعاء خلاف شرع بودن بخشنامه شماره ۰۲۰/۲۱۸۶۱-۰۲/۱۳۹۳/۰۸/۰۳ وزیر جهاد کشاورزی.

۱- نصاب های تفکیکی همراه پرونده ابهام دارد و معلوم نیست که نصاب های ابلاغی ضمیمه پرونده که بصورت جداول قانون و این نامه اجرائی قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ... آمده است همان نصاب های مورد اشاره در بخشنامه بعنوان پیوست جدول حد نصاب های تعیین شده به تفکیک ... باشد.

۲- اگر حد نصاب های تفکیکی ابلاغی خلاف رضایت افراد و مالکین باشد خلاف قوانین اولیه شرعیه می باشد. (اکثر اعضا) توضیح این که در مورد مفاد تبصره «۳» اصلاحی در بین اعضا دو برداشت وجود داشت:

الف) نظر بعضی از اعضا این بود که بر اساس تبصره ۲ اصلاحی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها، مرجع تشخیص اراضی زراعی و باغ ها در خارج از محدوده شهرها و شهرک ها وزارت کشاورزی می باشد و بر اساس تبصره ۳ اصلاحی ادارات ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی مکلفند در مقام تفکیک اراضی زراعی، باغ ها و ... نظر وزارت کشاورزی را استعمال نمایند و مثلاً وزارت کشاورزی اعلام نماید که این اراضی، اراضی کشاورزی است یا نه مثلاً اراضی که قبلاً در آن کارخانه ای بنا شده بوده است و علی هذا این تبصره اجازه ای به وزارت کشاورزی جهت تعیین حد نصاب های مختلف را نمی دهد تا به استناد آن بخشنامه مورد شکایت صادر گردد. و شاهد این نظر مطلبی است که در دفاعیه مدیرکل دفتر امور حقوقی معاونت و توسعه مدیریت و منابع انسانی وزارت جهاد کشاورزی آمده که «اگر در بخشنامه به تبصره ۳ ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها هم اشاره شده است در حد ارتباط موضوع با آن قانون است و الا منظور از صدور بخشنامه، به رؤسای سازمان ها ابلاغ مصوبه هیأت وزیران در مورد رعایت حد نصاب فنی، اقتصادی و ایجاد قطعات مناسب بوده.»

ب) در مقابل نظر بعضی از اعضا دیگر این بود که در تبصره ۳ اصلاحی اصل زراعی بودن و زمین کشاورزی بودن اراضی مفروض گردیده است و در این موضوع و فرض، استعمال از وزارت کشاورزی لازم شده است که قهراً استعمال منطبق بر موارد مختلف از جمله بیان حد نصاب های تفکیکی مذکور در بخشنامه می باشد و لذا بخشنامه مورد شکایت از این جهت خلاف قانون نبوده بلکه در مقام عمل به تبصره ۳ قانون، تدوین گردیده است و شاهد این نظر نیز تبصره ماده ۹ این نامه اجرائی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها مصوب ۱۳۸۶ می باشد که در آن آمده است: «ضوابط و حدنصاب های تفکیک و اقرار و تقسیم اراضی ... توسط وزارت جهاد کشاورزی ... اعلام خواهد شد.»

و علی ای حال شاکای ادعا می کند که بخشنامه در حقیقت عمل به این نامه اجرائی بود که رئیس مجلس شورای اسلامی آن را سابقاً ابطال نموده است و لذا صحیح نمی باشد.

ولکن می توان به این ادعا این گونه جواب داد که بخشنامه - کما این که در آن تصریح شده است - در مقام اجرای تبصره ۳ اصلاحی ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و ... می باشد و وزیر جهاد کشاورزی در مقام انجام وظیفه و عمل به تبصره ۳، این بخشنامه را صادر نموده است نه این که وزیر جهاد کشاورزی این نامه ابطال شده را احیاء نموده باشد و ظاهر بخشنامه آن است که بخشنامه مستند به قانونی معتبر (یعنی تبصره ۳ اصلاحی ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی و ...) بوده و مطلب جدیدی را بیان می کند نه این که این نامه ابطال شده و ملغی الاثر را احیاء نماید.

وزارت امور اقتصادی و دارایی
شماره : ۱۱۵۸
تاریخ : ۱۳۹۴ / ۵ / ۴

شماره : ۱۵۹ / ۹۴
تاریخ : ۱۳۹۴ / ۵ / ۴
پست :

جمهوری اسلامی ایران
مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۱۵۹... ریف: ۹۴۶
تاریخ: ۴... ۵... ۱۳۹۴
پست: .....

همچنین نظر اکثر اعضاء مجمع این بود که در صورتی که حدنصاب‌های تفکیکی ابلاغی خلاف رضایت افراد و مالکین باشد خلاف قوانین اولیه شرعیه می‌باشد کما این که شورای محترم نگهبان به قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی ایرادات مشابهی نموده‌اند. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که بخشنامه مورد شکایت در راستای عمل به قانون مورد تأیید شورای محترم نگهبان یعنی در مقام و اجرای تبصره ۳ اصلاحی ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها بوده و لذا اصل بخشنامه خلاف شرع نمی‌باشد. البته نظر بعضی از اعضاء این بود که چه بسا برداشت شورای محترم نگهبان از تبصره ۳ اصلاحی همان برداشت اول مذکور در صدر همین صورتجلسه می‌باشد که از آن حق تعیین حدنصاب‌های تفکیکی برای وزیر جهاد کشاورزی استفاده نمی‌شود و الا شورای محترم نگهبان به این تبصره نیز مانند قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی ایراد شرعی می‌نمود.

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان
از طرف محمد علی زنده در